

D. D.
DISSERTATIO GRADUALIS,
DE

CARENTIA JURIS

IN BESTIIS,

Quam, ex auctoritate Ampl. Facult.
Philosoph. Reg. Acad. Aboënsis,
P R Æ S I D E,
VIRO CL.

Mag. ALGOTHO
A. SCARIN,

Hist. & Philos. Pract. Prof. Ordin.

Pulico eruditorum examini
modeste subjicit

S:Æ R:Æ MAJ:IS

Alumnus,

JOHANNES NYLANDER

O. Botniensis,

In Auditorio Maximo d. xv. Calend.
Julii, MDCCXXIV.

ABO.Æ, Impress. E. Flodström, Reg.
Acad. Typogr.

S:Æ R:Æ MAJ:ITIS
MAGNÆ FIDEI VIRO,
PEDESTRI MILITIÆ GENERALI
MAJORI,

Et per Provinciam Aboënsē: nec
non Biörneburgensē & Alandiæ
Præfecturas

GUBERNATORI,
PERILLUSTRI atq; GENEROSISSIMO
BARONI ac DOMINO,

DN. OTTONI
REINHOLDO
UXKULL,

MÆCENATI MAGNO.

Uerant alii asyla, quorum lati-
bulis animum virtutibus vidua-
tum abscondant; querant ju-
stia

ſtitiam religionemque ſplendide mentiri. In,
TE, GENEROSISSIME Dn. BARO, admira-
tione ſuſpenſi Trigam virtutum Nobiliſſima-
rum ſuſpicimus omnes. TE, enim, ſacratoribus
ex aris thura DEO gratiſſima pie offerentem;
TE, ex aquo & bono jura juſtitiamque
distribuentem; TE, comitate obvium, & o-
mnia humani ingenii officia promiſcue im-
pertientem etiam illi, quos ab alloquio Tuo
in præſens uſque verecundia prohibuit, la-
tiſſima prædicatione circumferunt; Præſer-
tim, qui TUAM in amplificanda dignitate
rei literariæ in hac gente noſtra promtiſ-
ſimam animi benevolentiam experimur Mu-
ſarum Alumni. Hæc gratia allicit, Jva-
det TUI Reverentia, ut TUUM genium ſibi
propitiare, TUUSq; ſe ſubdere oculis, ſuſti-
neant pagellæ noſtræ. Nude ſunt, ſubmiſ-
ſe fateor, nec quidquam habent, quod ad-
portent: quippe infauſto natæ ſidere; mi-
nime tamen Kerni Bacchico ſimiles. Gra-
tiam ab auſpicatiſſimi Nominis TUI Splen-
dore ſibi conciliare cupiunt mihiq;,
qui, quod me non plane indignum exiſti-
maveris, quem rudimentis nobiliſſimi Fi-
lii TUI præſcires, mitioris fortunæ auſpi-
cium

cum perpetuo habiturus sum. Accipe ergo, PERILLUSTRIS Et GENEROSISSIME Dn. GUBERNATOR, p̄p̄etue pietatis tesseram, accipe signum animi devotissimi, levidense & obscurum munusculum meum, qui, ut TE, post DEum & Regem, gentis nostræ Præside, pristinaque incolumitatis propagatore benignissimo diu frui contingat, unanimi cum ceteris Provincialibus prece atq; voto cœleste Numen fatigare nunquam intermittam

PERILLUSTRIS & GENEROSISSIMI
BARONIS ET GUBERNATORIS

Devotissimus cultor,

JOHANNES NYLANDER.

EPIGRAMMA:

Dissertationi Eruditæ

De Jure Bestiali,

Clarissimi Domini CANDIDATI

JOHANNIS NYLNDRI;

Bestia jure caret: recte Claris-
simus Auctor
Infert ex factis, quod ratione
carent.

Bestia sic expers mentis, juris,
rationis.

O! quam, ut fit nobis bestia
multa, facit!

Eximie semet, bruto hoc exemit
acervo;

Mente colens recta jura, fide.
que DEum.

In pignus amicitiae apposuit

DAN. JUSLENIUS.

In
Egregium Μελέτημα

Dn. JOHANNIS NYLANDER,

Candidati Philosophia Clarissimi,

De Carentia Juris in Bestiis ,

Pro honoribus Magisterii publice Disputaturi, votiva adclamatio.

Q uo ruit impetuosus fervor & insita
virtus ?

Desine: nonne potes sistere, amice, gradum ?

Esra suggestum felix quæ splendidiorē
Vena modo pinxit, nescit habere modum ?

Perge, nec invideo: sollertia monstrat an-
bela

En ! Tibi præclaras mentis inesse do-
tes.

Ipse puer quondam spondebas talia, quæ
jam

Pulcrins exornas, non nisi digna Vi-
ro.

Re-

*Bestia quid? nisi mente carens, nisi jura
Et impos?*

*Explicat hoc tua mens ingeniosa Jac-
tis.*

*Hinc precor, egregii cedant feliciter ausus!
Unde vel adplaudet Botnia nostra Tibi.
De meritis capias Tibi pro virtute parata
Præmia larga satis! Laurea lambes
Comam!*

*Animo quam calamo
prolixiore depropera-
bat occupatissimus.*

JOH. SIPELIUS

O - Botniensis.

G. B. B. B.

CAPUT PRIUS.

- §. 1. In originem & fontem juris bestialis inquirat.
- §. 2. Vocabulum juris ab homonymia liberat, ejusque propriam & genuinam notionem ostendit.
- §. 3. Bruti definitionem sacris & profanis scriptoribus probatam tradit.
- §. 4. A Rationis carentia in genere ad juris carentiam in bestiis argumentatur.
- §. 5. Natales juris naturalis investigat.
- §. 6. Intellectus in brutis absentia defectum juris arguit.
- §. 7. Libertatem & spontaneitatem in subjecto legis capaci necessariam docet.

§. 8. Quemadmodum ad bruta non finis Legum; ita neque lex ipsa proprie pertinet.

§. 1.

uantam

absurditatum pestilentissimorumque dogmatum molem secum tra-

xerit, opinio nonnullis antiquorum celebrata, de anima universi, cujus reliquas animas, particulas quasdam esse docuerunt ejusdem nature in se; sed diversas edere operationes, prout in diversa inciderint corpora, organaque vires suas exserendi sortite fuerint, (a) sint exempli loco adducti veteres & recentiores Juris bestialis propugnatores. Utut autem hæc perversa opinio jam diu apud Christianos explosa sit,

(a) Puf. in J, N. & G. l. 2. c. 3. §. 2.

debitam veritati lucem affundente S. litterarum phosphoro; exstiterunt tamen alii, qui instinctu nescio cujus genii liberis hominum motibus rationis communitatem non tantum; sed etiam juris homini cum bestiis adstruere conati sunt, tot errorum involucribus torque absurditatum mæandris se se involventes, ut in viam veritatis, a qua deflexerunt, vix ac ne vix quidem redire queant. Adeo ut non præter meritum Chrysostomus apud J. A. Oslandrum (b) dixisse videatur: *Per Philosophos hoc semper egit diabolus, ut ostenderet nostrum genus nihil a brutis differre, quando nonnulli in opinionem tam absurdam venerunt, ut animalia rationis experta, ratione prædita esse dicerent.* Licet neq; negandum hujusce dogmatis absurditatem, meliora sanioribus gentilium judicia identidem expresse. Sufficiat adduxisse He-

A 2

fio-

(b) In Com. in Grot. J. B. & P.

fiodum, quem paulo ante Olympiadum primordia vixisse contendunt eruditi: ita enim ille (c)

Τὸν δὲ γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε

Κρονίῳ,

Ἰχθύσι μὲν, καὶ θηροῖς, καὶ ὀϊωνοῖς

πετέεινοῖς,

ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ ὁ δίκη ἐστὶν ἐπ'

αὐτοῖς.

Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἥ πολ-

λὸν αἰρίση

Γίνεσθαι.

Nobis quoniam altero hoc publicæ dissertationis specimine pro modulo virium nostrarum propositum est ostendere *bestiarum incapitatem ad possessionem juris naturalis legumque*, etiam atque etiam TE C. L. rogatum volumus, digneris conamina nostra benigniori Tuo beare iudicio.

§. 2.

(c) in O. & D.

§. 2.

Essemus omnino digni, qui ad Anticyras mitteremur, helleboro diu purgandi, si non via confusioni primum præcisa, demum ipsam materiei tractationem aggredieremur. Ne vero Lectori tædium curiosius in ὀνοματολογία inquirendo pariamus, hoc saltem in antecessum observatum volumus, quod vocabulum *juris* in præsentī neque objective de bestiis sit intelligendum, quatenus bruta objecti, in quod operatio juridica exerceatur, rationem habent, ut in ea jus aliquod, modis in jure determinatis acquirere, sicque nostris rebus privatim annumerare possimus: hoc namque respectu jus omnibus rebus competit, sive sint animatæ, sive inanimatæ, modo commercio humano non exemptæ. Quippe illa est conditio hominis, ut ejusmo-

di rebus ad sustentationem vitæ præsentis, & communitatem contra ea, quæ ipsius corporis compagem destructum eunt, indigeat: (d) Neque omnino jus nobis improprie sumitur, ita ut denotet inclinationem ad amplectendum & averlandum ejusmodi actus, qui ad conservationem vel destructionem naturæ tendunt; quemadmodum illi accipere videntur, qui jus Naturæ dicunt, *quod natura omnia animalia docuit*. Solam ergo nos *directivam* & *normalem* agnoscimus notionem, accepto jure proprie & in rigore suo, quatenus significat regulam atque normam actionum moralium.

§. 3.

His ita prælibatis, inquirendum jam est, an bestię ejusmodi perfectionibus gaudeant, quarum

re-

(d) *Conf. Puf. in O. h. & c. l. i. c. 12.*

respectu illæ etiam juris capaces
vere nuncupari possint? quippe, si
iisdem destituantur, incassum
quoque in quærendo jure apud
iplas laboratur. Neq; ipse Sanctissi-
mus Legislator operis sui hominum
puta, judicia effugeret sinistra, si teris
jura præscripsisset, quas ad eorum
comprehensionem prorsus inha-
biles condidisset. Retinemus igitur
atque cum veneratione amplecti-
mur bruti definitionem sacris pa-
riter atque profanis scriptoribus
decantatissimam: quod sit *animal*
irrationalē, siquidem hæc defini-
tio perfectionem a Logicis requi-
sitam obtinet: constat enim con-
ceptu communi & contrahibili,
legitimis, quibus vera definitio absol-
vitur. Hoc autem ipso, quo be-
stiæ irrationales nuncupantur si-
cut & vere sunt, & quidem in
oppositione ad homines rerum
intelligentiam habentes, indigita-

tur brutis non inesse principium operationum, five illud animæ, five alio quopiam nomine veniat, rationale. Sive enim principium habent actionum suarum internum substantiale & materiæ oppositum, id quod veterum Philosophorum plurimi statuerunt: five ex structura, connexione & motu materiæ actiones suas producant bruta, quod recentioribus probabilius videtur, neutra nobis officit sententia. Non *illa*, quia irrationalis anima, cujuscunque conditioni sit atque indolis, ex necessitate naturæ indita, legis capax esse non potest. Nedum *hec*, quæ omnem ad recipiendam legem, etiam speciem capacitatis in subiecto removeret. Nempe materiæ conditione perpetuo inhabili manente ad accipiendam normam: quæ aptitudinem & quandam
con-

convenientiam recipientis & rei receptæ, adeoque motum voluntatis ab ipsa excitatum, flexibilem & indifferentem requirit.

§. 4.

His ita positis, certe rationis carentia juris quoque carentiam in brutis arguit. Adeo enim necessaria connexio inter rationem & jus naturæ intercedit, ut non nisi sola mentis operatione discerni queant; siquidem posito uno, ponitur & alterum, ac vice versa, sublato uno, tollitur & alterum. Non imus, hoc adserto, in eorum sententiam, qui jus naturæ ex ratione derivatum eunt, adeoque rationem matrem juris naturalis statuunt, sed hoc tantummodo dicimus, quod, postquam DEUS constituit hominem creare rationalem, etiam lege eum imbuere decreverit; legisque

munere instructus, creatus quoque sit cum rectitudine rationis. Non enim potuit DEus hominem secundum eam, qua nunc gaudet, naturam, indolem atque conditionem consideratum in statu omnimodæ libertatis omnique lege soluto creare. Quemadmodum autem bruta DEus rationis expertia creavit, quod a nobis supra evictum est; ita indubiæ veritatis est jus in ipsa non posse cadere, quamdiu vulgato Philosophorum canoni sua veritas constabit: Sublato subjecto, tollitur & adjunctum.

§. 5.

Accuratus rem pensitantibus clarum evadit, jus Naturale natales suos debere imagini divinæ, atque sic adhuc in statu lapsus aliquid dicere de illa, prout imago divina accipitur, nimirum in
sen-

sensu ecclesiastico & denotat e-
jus quasdam reliquias, seu ali-
quod superstes lumen veri, semen-
que boni. Prout autem in sensu
Biblico vox ista usurpatur, sive
quatenus justitiam & sanctitatem
veritatis denotat, naufragium ejus
totale factum esse, ostendit tum pro-
fundissima corruptio, quæ lapsum
fuit insecuta, tum sacræ doctæ
pandectæ. Mulos autem atque a-
sinos ad imaginem Creatoris fu-
isse conditos, an quis adserere
vel cogitare audeat, ego quidem
valde dubito. Ergo etiam hoc
esse validissimum argumentum ad
arcendam legem naturalem a bru-
tis, facile mihi persuaderi patior.
Proinde sic argumentor: Quæcun-
que non participarunt de ima-
gine divina, in illa jus naturæ
non cadit, jam sublimo: atque
bestiæ non participarunt de ima-
gine divina, ergo jus naturæ in
ill.

illas non cadit. Connexio majoris ex supra dictis manifesta est; minorem nemo negabit, cum ejus veritas stabit inconcussa usquedum probatum fuerit, etiam bestias ad imaginem DEI sanctissimi ac immortalis creatas fuisse. Positis ergo his, conclusio in dubium revocari non potest, quemadmodum & nunquam debet.

§. 6.

UT quis legum vinculo constringi queat, & ad obligationem recipiendam aptus sit, requiritur, ut is tam legislatorem, quam legem cognoscere, & sese in diversas partes flectere, adeoque ad normam componere possit: alias enim omnis labor & industria in formanda & ferenda lege frustranea esset; vixque legislator scēdissimam tyrannidis maculam effugeret, qui actus in
lege

lege prohibitos, quorum, propter omnimodam incapacitatem subiecti, nulla in subditos notitia venire potuit, in poenam imputaret. Potentia cognoscendi voluntatem legislatoris bestias carere, & omnes confiteri necesse habent, & abunde docet ipsa earum natura. *Et ex hoc dignitas hominis præ brutis maxime elucet, quod iste nobilissima præditus est anima, quæ & insigni lumine circa cognoscendas & dijudicandas res pollet (e).* Cum vero hæc potentia, intellectus nimirum, sit animæ rationalis facultas, & quidem ita illi propria, ut nullo modo tanta vis penetrandi res abditas abstrusissimasq; naturæ irrationali possit competere, non possumus non illam denegare brutis, quandoquidem jam dudum evictum, ejusmodi forma ipsa non esse instructa. Non
equi-

(e) *Puf. in J. N. & G. l. 1. c. 3. §. 1.*

equidem inficiamur bruta sensibus objecta rerum apprehendere; verum in presentia objectorum semper fit hac apprehensio mere naturaliter ex parte potentia, posita sufficienti specie ex parte objecti (f). Adeoque non omnem sensum, certe non quatenus ille motus corporeus est, & ex objectis in cerebro oritur, denegamus bestiis; sed tantum secundum & tertium gradum, & quatenus sunt perceptio mentis atque iudicium, quod occasione motuum organicorum, qui primum gradum constituunt, efformamus. Ergo ut cognitione cognoscant reflexa, cognita examinent, dijudicent, ad se applicent, & quid suarum sit partium, & quid voluntas superioris exigat, distincte intelligant, illud in ipsarum potestate non est. Agunt itaque impetu, non consilio. Impetu inquam, non cæco

E

(f) Svaretz apud Osiand.

Et fortuito; sed ad actiones cujusvis animantis natura Et conservationi accommodatas per instinctum naturalem divinitus directo (g).

§. 7.

Supra innuimus, ut subjectum aliquod legum obligationisque capax sit, requiri, ut in diversas partes flexibile, adeoque ad normam se componere possit. Seu ut clarius loquar, subjecto legum debet inesse talis voluntas, a qua habeat, ut *sponte* agat, h. e. ut non per intrinsecam necessitatem ad agendum determinetur, deinde, ut *libere* agat, h. e. proposito uno objecto, possit agere & non agere, idemque eligere vel respuere, agere hoc vel alio modo. Utramque, tam spontaneitatem, quam in agendo libertatem in subjecto, si alias legis &

(g) *Wernh. Diss. de B. E. L. §. 4.*

& obligationis capax censeretur, requiri, nemo, nisi ex trivio barbarus, facile inficias ibit. Frustra enim illi commissio vel omissio actus alicujus inculcatur, cujus vires per naturam ad uniformem agendi modum sunt alligatae, quique urgente intrinseca vi in alterutrum oppositorum necessario fertur. Jam si naturam & conditionem brutorum paulo intimius scruteris, animadvertes, impetu naturali, velut pondere quodam, in objecta trahi, ut non possint non ceteris paribus, ea vel prosequi, vel adversari, nullus consilio, nullus electioni locus (h). Ergo bestiarum, sunt verba Pufend. (i) libertatem, intrinsecum & morale vinculum haud quidquam imminuit; sed exterior motus per hominum violentiam saepissime coercetur. Vere ergo Basil. Se-leucus (K) Animantium gene-

7A

(h) Cit. Diff. §. 6.

(i) in J. N. & G. l. 2. c. 1. §. 4.

(K) in Orat. III.

ra fabricans Conditor immobilibus naturæ legibus adstrinxit; neque ipsis electio est, quæ facultatem ad utrumque partiatur, neque ratiocinationis discretio, quæ velut in equilibrio perpendeat agendorum delectum; sed simul imperat natura, ad agendum impelluntur, non excusso curiose præcepto. Hinc tandem sincere brutorum libertatem, quæ nulla esse videtur, considerantes concludere possumus, quam stolide atque inepte leges ipsis præscribantur.

§. 8.

Quemadmodum nullæ frustra ferri solent leges, sed certi aliqujus finis intuitu; qui ut felici successu obtineri queat, legum est medii vicem sustinere: ita bestias isthoc vinculo solutas esse exinde quoque concludere proum est, quod finis, quem respiciunt leges,

B

ad

ad illas haud extendi, aut ullo modo applicari possit. Canon enim scholis Philosophorum frequentatus ita audit: *ad quem finis non pertinet, ad eum neque media ad finem istum perducentia, referri censenda sunt.* Est autem finis legum vel ultimus vel intermedius. Ille partim celebratio sanctissimi Numinis Divini, partim salus tum civilis, tum spiritualis. *Hic* vero, ut incitentur homines ad sectandas virtutes, vitia autem repudianda. Horum aliquem ad animalia irrationalia spectare, quis sanæ mentis adfirmaverit. Haud equidem diffitemur etiam animalia interservire posse, immo actu interservire celebrandis atque amplificandis laudibus divinis; vix autem inducor, ut credam, ea laudum præconiis Divinum extollere Numen subjective; sed solum objective; quatenus creaturis

ris rationalibus anſam hoc cultu
DEum proſequendi ſubminiſtrant.
Hoc tamen non infirmatur adſer-
tio noſtra, ſiquidem hoc ipſum
quoque de entibus inanimatis
paſſim in Scriptura S. prædica-
tur. De fine ſpirituſali quod be-
ſtiæ non participant, eo minus
ambigendum eſt, quo magis in-
dubiæ veritatis eſt, ſaltem apud
omnes Chriſtianos eſſe debet,
actum plane de brutis animanti-
bus, quam primum morte perie-
rint, nec ullam illis reſtitutionem
ſperandam eſſe. Non aliquam
ſocietatis vel generalis vel parti-
cularis propagandæ rationem, non
ſalutis atque incolumitatis proſpi-
cientiam ad illa pertinere, cum
bruta nec cives in republica, nec
membra in ſocietate humana con-
ſtituant, evidens eſt (1). In ſe-
quentibus quoque de brutorum

B 2

vir.

(1) *Conf. Wernh. §. 8.*

virtutibus differendi dabitur occasio.

CAPUT POSTERIUS.

- §. 1. Transitus ad argumenta adversariorum eorumque explicationem.
- §. 2. Primum argumentum, quo necessitatem rationis & electionis in subiecto obligationis capaci eludere conantur, refellitur.
- §. 3. Distinctionem juris ab adversariis adhibitam removet.
- §. 4. Virtutum in brutis anatomiam instituit.
- §. 5. Discrimen inter injuriam, damnum injuria datum & actionem de pauperie tradit.
- §. 6. Pœnam proprie sic dictam brutis irrogari non posse evincit, pariterque genuinam quorundam scripturæ locorum explicationem adducit.
- §. 7. Rationem ex pudore & castitate quorundam animalium desumptam perstringit.

§. 1.

Sed cum acerrimos juris bestialis propugnatores nobis contradicentes habeamus, sufficient hęc positive dixisse; remotive ergo jam agendum erit, & videndum quantum pretii eorum argumentis, quibus negativam nostram sententiam refellere conantur, hocque peractio, si diis placet, communitatem juris homini cum bestiis orbi obtrudere, tribuendum sit. Ansam arripuerunt hunc locum excolendi recentiores quidam juris Doctores, (non enim jam cum illis agimus, qui rationem brutis asfingunt (m) verbis Ulpiani, quæ ab iisdem velut privilegio infallibilitatis munita in medium

B3

pro-

(m) ut Aristoteles, Plinius, Philostratus, Lipsius. Rorarius &c.

producuntur: Nam jus istud non humani generis proprium est; sed omnium animalium, quæ in cælo, quæ in terra, quæ in mari nascuntur &c. Non temere aliquem errorem, nedum figuratam locutionem affingendam esse asserentes; ita ut jus istud, quod in specie de naturali hominum jure accipiendum videtur, per inclinationem, appetitum & instinctum naturæ, vel quandam similitudinem ac simulacrum juris naturalis, explicari nequeat. Ne autem cæco impetu in verba magistri jurare videantur, adferunt rationes, ut ipsis apparent infallibiles, quæ jam jam nobis discutiendæ manent.

§. 2.

TRitum, quo bruta nec rationis, & proinde nec electionis, multo minus obligationis cap-

pacia esse, probatum imprimis eunt, qui rerum moralium exactiorem habent notitiam, tanquam fictum ratiocinium non duntaxat irrident adversarii; verum etiam magnam absurdorum molem importare, ut ipsorum verbis utar, sibi somniant, cum ex eorum mente confundantur diversa & distingvenda subjecta, regulans & regulatum, dirigens & dirigendum. Illi denegare rationem impietatis, immo blasphemix esse adstruentes, omnibus ultro prudentissimum DEum implantatorem atque legislatorem juris naturalis devenerantibus. *In hoc* autem, nimirum in subjecto dirigendo neque non impium desiderare rationem; siquidem lex est perfectissima in se & sua natura, sive intelligatur a subjecto parente, sive non. Confuse satis atque præpostere his verbis adversarii probare

bare annuntur obligationis capaces esse bestias, quæ si accuratius pensitentur, nullius omnino erunt efficaciam. Quis unquam negavit summe intelligentem Deum ratione gaudere? impium certe, immo blasphemum hoc esset adserere. Ambabus quoque concedimus manibus illum esse juris naturalis auctorem & implantatorem omnemque vim obligativam una cum moralitate actionum a sanctissima ejus voluntate reperendam, nec non legem ante promulgationem sua gaudere perfectione. Quod vero propterea in subjecto, cui lex ista fertur, impium sit desiderare rationem, ridiculum est, & si unquam aliquid impium dici mereatur, hæc plane assertio sibi istud cognomen ceu proprio jure vindicat. Male enim concluditur ab intelligentia causæ efficientis atq; perfectione causæ normativæ ad
capa.

capacitatē subj. ; Et quæ argumentatio utiq̃ huic non multum dissimilis esset ; baculus stat in angulo, ergo luceſcit ; quemadmodum enim baculus tangens angulum non diem efficit ; ita intelligentia legislatoris & perfectio normæ necessariò & per se non producant capacitatem legis accipiendæ in subiecto , quæ tamen in ipso requiritur , ut cognoscere possit legislatorem, legem latam, ejusq̃ vinculo sese obligari ad hoc vel illud faciend. vel omittendum. Sicut operam & oleum perdere legislatorem, legem ei ponendo , qui facultate illam cognoscendi non instructus est ; ita tyrannidis quoque incurrere notam, quis non videbit, qui ab eo actuum suorum exigeret rationem, penes quem solummodo fuerit rō ignorare. Ad nauseam usque urgent adversarii neminem sanum se ea occupari passurum

ignorantia, ut asserat jus respectu ignorantis definere esse jus, ignorantia nullam præbente excusationem; haud secus autem comparatum esse ajunt cum nostro jure bestiali. Utut inficari non sustineant bruta tali destitui cognitione, qua jus ipsis latum, secundum quod actus suos instituire debeant, scire possint; inde tamen jus naturale respectu illorum non defiturum jus, aut aliam recepturum naturam. Urgent quidem hæc adversarii: sed non urgent urgenda. Nemo enim eo dementiæ adhuc progressus est, qui jus definere esse jus respectu ignorantis adfirmaverit, si modo ignorantia ista præsupponit cognitionem in subiecto, sed non excusam, vel plane neglectam propria subiecti culpa. Fallunt vero atque falluntur, jus naturale neque definere esse jus respectu brutorum, utut facultate

te jus istud cognoscendi non im-
bura sint, impie venditando. Con-
tradictionem enim involvit, care-
re cognitione juris, & tamen
juris istius capax esse. Conce-
dimus ergo, quæ ab adversariis
proferuntur, si quæstio fuerit de
subiecto ignoranti privative tali;
si vero sermo fuerit de subje-
cto ignoranti negative tali,
seu inhabili penitus atque incapa-
ci omnis intelligentiæ, plane ne-
gamus atque pernegamus. Sed
neque hæc satis apte & congrue
dicta videntur adversariorum, non
dicam curiosis magis, an vero
surdis auribus; quippe qui tam
negationi, quam privationi pari-
lem hoc casu assignant effectum;
ita enim audiunt verba, digna o-
mnino allegatione: *Neutro modo
aliqua induci potest juris improprietas;
huius enim natura ex solius legisla-
toris placito dimetienda, & actus sub-
jectorum, quibus præscriptum, secundum*
id

id mensurandi. Immo paulo penitius hoc negotium ponderaturus, rationis vix desiderabit adjutorium. Ne autem solus Ledererus hoc dicere videatur. adducit auctoritatem Lopezii: Nam cum omnis lex proficiatur ex ratione & voluntate legislatoris, non requirit rationem subditorum. Quia si in eis ratio esset necessaria, quoad jus maxime, ut judicent de jure; sed hoc eis non liceret, sicuti nobis in jure humano, quod equitatem tantum & rationem præsumtam præ se fert, positum hominibus, qui judicare possent, non licet. Et Paullo post; Si ergo de humanis legibus jam institutis non est judicandum, quanto magis de jure nature a D^{eo} ipso promananti non erit necessarium judicium. Cum & ratio humana non habeat auctoritatem circa eam legem, juxta illud Pauli Rom. II: 34. quis agnovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? Quid

*Quid ergo erit opus in animantibus
ut ea regantur, rationem exquirere*
Quid si concesserim, ut omnino con-
cedo legis cujusunque auctorita-
tem suspensam esse ex imperio &
arbitrio legislatoris, num exinde
statim sequitur subiectum aliquod
capax esse ad cognoscendam le-
gem? num inquam, subiectum
aliquod facultate cognoscendi de-
stitutum secundum præscriptum
ejus, actus suos mensurare potest?
minime gentium. Sed ne cram-
bem bis coctam recoquamus, lon-
giori superledemus horum refu-
tatione. Quod vero ad auctori-
tatem Lopezii attinet, suo, quem
commeruisse videtur loco, eandem
relinquimus, dicentes non præ-
cise rationem in subiecto requiri,
ut judicare atque disquirere que-
at in leges earumque causas;
sed imprimis, ut accurate legem
quoad omnes ejus partes cogno-
scat,

scat, se vinculis ejus non solum
esse animadvertat, adeoque actio-
num suarum turpitudinem ac ho-
nestatem ex illius disconvenientia
vel convenientia dijudicare queat.
Quod si discernere nequeat ob de-
fectum rationis, incassum ei le-
gem ferri quis non videre potest?

§. 3.

Porro licet principia actionum
humanarum de bestiis prædica-
re sit rotunda quadratis permutare
velle, eamq; nullis arietibus labe-
factari posse veritatem videant ad-
versarii; tamen ne facilem & sine
Marte triumphum veritati conce-
dere videantur ad probandum a-
ctus brutorum recte pronunciandos
esse justos, inter actus justi *habili-
tatem* & *quidditatem* distinguunt:
ad illam quidem, sed ad hanc nun-
quam ista principia necessaria
credentes, quod heic sufficiat a-
ctus

ctus secundum præscriptum juris a DEO implantati edi. Verum nulum refugium hac distinctione sibi polliceri possunt adversarii; siquidem & nos concedimus principia actionum humanarum, scil. Scientiam, voluntatem, consultationem & electionem ad habilitatem actionis justæ requiri, solamq; relationem ad normam legis quidditatem ejus actionis constituere; interea tamen dicimus solas istas actiones, quæ ex prædictis principiis proficiscuntur, habiles esse ad induendam illam quidditatem; non vero quascunq;. Quidditas enim actus justî præsupponit habilitatem; neq; ulla actio est justa, nisi illa in antecessum fuerit habilis ad recipiendam justitiam. Hac cum destituantur bestiarum actus etiam ex adversariorum sententia, minime sunt justî pronunciandi. Sed clamitant dissentientes hac ratione
toll

tolli differentiam actuum creaturarum rationalium & irrationalium, cum ad illarum actuum iustitiam dicta praequirantur principia; harum actus sufficit tantummodo contulisse ad praescriptum juris. Sed unde jus istud in brutis? a DEone est implantatum? verum non potuit fieri, uti nec debuit, ut DEus tale jus bestiis imponeret: quia prorsus inhabiles sunt ad intelligendum jus istud, actusq; suos ad normam ejus dirigendum. Adjunt adversarii; *jus naturale dirigere actus brutorum per modum inclinationis naturalis, dum DEus occultas quasdam proprietates iis & instinctus largitus est, citra judicium & voluntatem ad conservationem specierum, tanquam societatis.* Num quid absurdius dici potest, quam citra judicium & voluntatem observare jus? Sed quoniam ipsi adversarii per suum jus bestiale nihil aliud intelligere viden-

videntur, quam inclinationem atq;
instinctum naturalem, concedimus
ipsis argumentum; negamus autem
istum instinctum proprie juris no-
mine venire posse; sed æquivoce
& valde improprie, quod jam
a nobis observatum est (n). *Neg-*
enim lex naturalis regulatur per conve-
nientiam ad inclinationem & instinctum
naturalem; sed ad naturam rationalem;
quomobrem illa convenientia quoq;
ad distingvendam legem naturæ
admodum inepta est atq; aliena.
Cum itaq; instinctum naturalem se-
cundum quem bruta agere dicun-
tur, nemo proprie jus naturæ nuna-
cupaverit, patet exinde nullam mo-
ralitatem eorum actibus compete-
re, pro ut qualitates morales non
nisi respective ad normam dantur;
sed solummodo quandam in suo
genere perfectionem, quam quæli-
bet species sibi debitam, a Creatore
accepere. Reponunt dissentientes,

C

bans

(n) in §. 2. c. prior.

hanc perfectionem nihil commercii habere cum notitiis brutorum cordibus insculptis, quarum vigore bruta aetius edere justos affirmant, quod appetitui illis informato convenienter licitum ab illicito & bonum a malo discernant. Aut ex ratione, aut revelatione volunt antagonistæ notitias brutorum cordibus insculptas probare? neutrum alius quisquam affirmare sustinebit. Non illud, quia bruta nulla prudentia, ulla nedum conscientia præeunte operantur, sed semper uniformiter agunt. Non hoc, quia nusquam docet scriptura talem notitiam illorum cordibus inscriptam esse, quod tamen clare pronunciat de notitia cordibus hominum insita. Falso ergo, bruta quoque licitum ab illicito, & bonum a malo discernere posse existimant, tantoque magis cum rei veritate pugnare censenda est ista opinio, quanto verius

rius in verbis supra allegatis ab
adversariis dictum: DEum brutis
largitum esse instinctum *citra ju-
dicium & voluntatem ad conservatio-
nem specierum tanquam societatis.*

§. 4.

NEC minoris ponderis funda-
menta suo juri bestiali frigi-
dis jam rationibus adserto pro-
mittunt adversarii ex virtutibus,
quas vocant, quorundam anima-
lium, utpote fidelitate elephantum,
Φιλοσοφία camelorum, ciconiæ gra-
titudine, turturis castitate, ser-
pentis prudentia, leonis fortitu-
dine &c. quæ ipsis tanti esse vi-
dentur, ut hominibus si non stu-
porem, certe admirationem sin-
gularem injicere atque nullo mo-
do instinctui naturali assignari
posse existiment. Verum enim-
vero accuratius virtutum pensita-
ta indole, earundemque ad sub-

jectum & objectum habitudine, corrumpit hoc quoque fundamentum. Virtutes omnino præsupponunt legem, & formaliter consistunt non solum in conformitate externa cum illa; verum etiam requirunt intimum & perpetuum animi propositum conformiter agendi cum voluntate legislatoris. Immo versantur virtutes & vitia, circa honestum & inhonestum. Illud vero in agendo discrimen cognoscere quandoquidem nonnisi animæ rationalis proprium sit: quid, quæso, leges brutis profunt, quæ nec meliora nec pejora fieri possunt? actus ergo, qui se in brutis exerunt rectius virtutum simulacrum ac umbram dixeris, quam virtutes, cum *Aristotete* (o). Hinc *Seneca* (p) *hominem omnia cum bru-*

to

(o) in lib. 8. *hist. anim.* c. 1.(p) in *Epist.* 77.

to habere communia, præter solam virtutem & rectam rationem ait. Interim distingvi quoque potest, jūdice Wernhero, inter materiale & formale virtutum (eadem & vitiorum ratio est) istud, quod mere physicum quid est, animalibus ob appetitum sensitivum & facultatem locomotivam, qua pollent, concedimus; hoc vero ob deficientem legis, quæ sola moralitatem actionibus imponit, cognitionem & agendi libertatem penitus denegamus (q). Regerunt adversarii, bruta vix aliter agere, vix aliquid addiscere posse, si statuantur actiones, quas edunt, promanare ex instinctu naturali. Verum ista quorundam animalium docilitas necessario non præsupponit jus aliquod, neque rationem; cum psittaci picæque, utut verba edant voce articulata, nunquam tamen constantibus signis patefacere queant se apprehende-

C 3

re.

(q) in Diss. cit. §. II.

re, quæ pronuntiant, nedum nostrum loquendi modum assequi.

§. 5.

UT injuriam committere brutata probent dissentientes, provocant ad actionem de pauperie, qua dominus obligatur, ut vel quadrupedem noxæ tradat, vel damnum illatum resarciat. Confusio heic oritur ex promiscua vocabulorum, injuriæ, damni injuria dati & damni a quadrupede dati sive actionis de pauperie usurpatione, inter quæ tamen notabile discrimen observandum est adeo, ut *injuria illa actio proprie dicatur, quæ ex proæresi, seu malevolo animo, perversaque voluntate (af berådt mod och wredes wilja) alteri nocendi proficiscitur. Damnum vero injuria datum est delictum, quo alicui contra jus, dolo vel culpa, inferatur detrimentum. Et sic distinguitur*

a damno a quadrupede dato, quod proprie dicitur pauperies (r). Hanc actionem noxalem de pauperie ita describit Gaudardus (s): quod lēso competat adversus dominum ex pauperie, vel damno a quadrupede dato, ad id, ut damnum resarciat, vel quadrupedem noxæ dedat. Injuriam proprie dictam bestias non posse facere etiam adversarii fateri coguntur, omni tamen actione injuriosa easdem privare non audent, cum in brutis, quamvis sensu rectæ rationis careant, rationi æquipollens quid reperiatur. Quid dicant quidve sentiant per æquipollens quid rationi, non dum intelligo, nisi forsitan notitias brutorum cordibus inculptas; sed quas in antecedentibus prorsus rejecimus. Sic etiam negamus bestias damnum injuria datum facere posse, cum

C 4

&

(r) *Gaud. in m. f. R. lib. 4. T. 3.*

(s) *in m. f. R. l. 4. T. 9.*

& hoc jus intentionemque præsupponat. Actionem autem noxalem de pauperie facientem non committere injuriam affirmamus, pollicem adsertioni nostræ præbente jure cum naturali tum civili.

§. 6.

ATque sic quidem coram rationis tribunali temerariæ contentionis condemnati adversarii, ne prælio uno alterove victi causæ & armorum justitia penitus excidisse videantur, ad divina oracula, seu sacram anchoram confugiunt, Moſen, quamvis invitum in partes suas adducentes. Loca autem, quibus suæ ſententiæ velificari Sacrum Scriptorem arbitrantur, ſunt præſertim Gen. 9: 5. Exod. 21: 28. Lev. 20: 15, 16. ex quibus concludunt: in quæcunque pœ-
na

na cadit, in illa etiam culpam cadere censendum est, atque in brutâ pœna cadit, ex effato Scripturæ, ergo; ratio consequentiæ est: quia pœna & culpa sunt relata, quorum uno posito, ponitur & alterum. Ad hoc argumentum priusquam directe respondeamus, proficuum erit singula percurrere loca. Primi loci verba ita audiunt: *maxime vero sanguinem vestrum, qui animabus vestris est, queram (ultor ejus;) de manu omnis bestie queram illum; imprimis de manu hominis; de manu viri fratris ipsius (etiam,) queram animam hominis.* Non imus inficias vocem וְיָמָא ut alibi in scriptura, sic heic loci denotare bestiam, inde tamen statim non sequitur, bestias ibidem tanquam necis causas efficientes principales, sed potius instrumentales æstimandas esse, adeo ut Deus velit ulcisci necem homini illatam non

manu aut telo solum; sed & instigata in ipsum feroci bestia, siquidem ante diluvium impii aluerint bestias, quarum ope alios sibi non obtemperantes lacerarint, ita enim quidam interpretari solent hunc locum teste Putendorfio (1). Posito, quod DEus velit requirere sanguinem hominis ex manu bestiae velut causae in effectum proxime & immediate influentis, non tamen inde argumentari licet ad poenam proprie sic dictam; cum videatur DEus hoc ipso praepriis excellentiam creaturae rationalis, nec non curam & amorem, quo eandem prosequatur, significare voluisse, ad deterrendum homines, ne aequalium sanguine manus suas invicem imbuerent. Quod si enim DEus sanguinem humanum ex manu bestiae requirere voluit, quanto magis e manu hominis hominem interficientis eundem exposcet, interprete bea-

(1) in J. N. & G. l. 2. c. 3. §. 3.

beato Luthero (u), qui isthanc cædis prohibitionem ad quintum Decalogi præceptum restringit. Comode quoque locus hic obscurus, ut docet Oleaster (x) per legem, cujus in adducto Exodi loco mentio fit, explicatur; & que modum requirendi sanguinem hominis ex manu bestia manifestat. Mandat enim DEUS ibi bovem ad mortem usque lapidibus obrui, qui homini mortem cornibus acceleraverit, non ideo, quod peccare possint bruta, quemadmodum stulte ex his pœnis colligit Socinus; sed propter horrorem facti. Bruta propter hominem facta sunt, & propter hominem destrui possunt, nempe vel ad hominis pœnam, vel ad emendationem, vel ad præcautionem in futurum. Sic & dominum bovis mulctari voluit, & homines monere se non parciturum homi-

(u) in Com. in h. l.

(x) Apud Polam in S. C.

micidis, ut commentantur in hunc locum Rivetus & Lyra (γ) Tertium ex capite Lev. 20:15, 16. argumentum desumunt adversarii, ex eo concludentes pœnarum capacia esse bruta, quod ob concubitum cum hominibus neci adjudicentur. Sed hoc non ideo factum censemus, quod bruta jus aliquod violaverint, aut contra notitias insculptas peccaverint; Verum ne alios adpectu suo ad præposteram libidinem provocent, neque ullum, quo indigna horrendi sceleris memoria & cicatrix refricetur, supersit vestigium, quemadmodum Lyra & Menoch. docent (z). His addit Philo Judæus (a): ne pariat abominandum aliquid, qualia nasci solent ex hujusmodi piaculis detestabilibus, quæ nemo honestus ferat in suis possessionibus.

Quid

(γ) apud Polym.

(z) apud Pol. (a) cit. in Puf. J. N.

Et G. l. 2. c. 3. §. 3.

Quid quod jure Divino etiam præceptū inveniamus ob idololatriā, cuius tamē nemo temere bruta capacia esse dixerit, ore gladii interficienda esse (b), nimirum ad significandam deformitatem facti & sceleris atrocitatem. Ex istis autem constare existimamus pœnam formaliter sic dictam in bruta non cadere, cum pœna non nisi illis irrogari possit, penes quem stetit, quo minus contra legem ageret; sed tantummodo pœnam materialiter, quatenus omnis passio dolorifica ob illam communitatem, quam habet cum afflictione pœnali pœna dici potest (c)(d) Limitata ergo majori in Syllogismo, corrui minor.

§. 7.

DEnique eorum neque subscriben-

(b) Deut., 13. 15. 1 Sam. 15: 2.

(c) Osiand. in Grot. l. I. c. 1. Theſ. II.

(d) Conf. Wernb. Diff. cit.

dum sententiæ vel potius nugis, qui casto quodam horrore atque pudore naturali animalia a commixtione venerea cum parentibus & hos cum iis, qui ex se nati sunt, abhorrere non duntaxat ipsi existimant; sed & aliis pro vero & infallibili venditant; Grotium ipsum hac superstitione infectum animadvertimus (e), qui in confirmationem suæ adsertionis citat Arnobium & Aristotelis historiam animantium nonam, ubi mentio fit cameli cujusdam & equi Scythici. Quidquid sit de his & aliis ejusmodi narrationibus, pro fabula communiter habent eruditi, & a veteribus ideo excogitatas, ut laxas impudicorum cupiditates & effrenam lascivientium libidinem, ob oculos ipsis posita continentia animalium irrationalium, cohiberent. Quotidia

(e) *Lib. 2. c. 5. §. 12. n. 5.*

tidiana enim experientia aliud docet & ex diametro his figmentis contrariatur; filia nimirum non patris, neque equuleo matris suæ dedignante coitum. Sed ponamus omnia in universum animalia ab ea, quæ inter homines impura atque incestuosa habetur, commixtione abstinere. Id miram quidem instinctus naturalis vim & efficaciam, minus autem distinctam, immo ne quidem confusam, liciti ac illiciti, turpis ac honesti cognitionem argueret (f): Distingvendum ergo plane cum Osiand. existimamus inter pudorem natum ex facto simpliciter, & natum ex cognitione facti & legis simul, inquam peccatum fuit. Posito prius locum habere in bestiis, non tamen posterius, quod indicium est rationis. Posito etiam illum pudorem oboriri ex comparatione facti ad aliquod, cui disconvenit, non tamen illud erit lex
natus.

(f) Wernh. in cit. Diss. §. 12.

*natura, quasi illa quoque in brutis
locum habeat, sed instinctus quidam
naturalis, cui talem actum
contravenire censeretur (g).*

(g) in Com. Grot. lib. I. c. I. T. XI.

**Sit Nomen DEI benedictum
in Secula.**

Fågnad /

Då

CANDIDATEN,

Herr JOHAN NYLANDER

Med beröm /

Andra gången disputerade:

Wij minna än oss på / den
swåra motgångs tiden /
Då ingen Pallas wån här blef i
Ubo liden:

En öfwer Pindi full war latt ett
mordiskt swård.

Apollos söner från dess tiåra Tem-
pe flydde:

The wissa Mulers hoop sin egen bo-
ning flydde:

War icke sålsamt då at blifwa
snäll och lård?

Wij ha till / Gudi lof / wår Pindus
återwunnit;

D

Och

Och til en bättre tids vår swärhet
twinga hunnit;

Alt åter dryper must der wijsbet
fordom bodt :

Gud låtit Lärda Män med nytta
til oss komma ;

Wijsbetens ädla trå stå i sin fulla
blomma /

Och Lagrar rota sig der de för
ljustigt gredt.

Skul ej de sagra blad vår hog och
ögon fåna?

Der himlen så begynt ett wijsbets
trå at håna:

Nog likt en ny-bläckt frucht på
gamla Arons staf.

Skul ock en wijsbets wän ej bli en
Lager wärdig?

Den genom träaen flit har giordt
sig flinet och färdig/

Alt med en fullan sold för mödan
lösas af.

Jo friligt lär det bli i årons tempel
friswit ;

At man NYLANDER har de gröna
löfwen gifwit /

Som/

Som/ efter wredens flood/ han
först upleta fick.

Må ej wårt frija blod i alla ådrar
springa?

När en har kunnat öf det glade bod-
skap bringa/

Alt på wår Helicon alt är igen i
fick.

Wårt Österbothn lär/ jag tror/
snart kunna öfswas;

At så des egendom har altid welat
trifswas;

Alt ock des witttra Män bland
andra Åbo prydt.

På gå/ som I begynt på edra sty-
cken drifwa/

Alt I och så bland dem Ehrs namn
med heder skrifwa;

Så skal ej fåfängt bli at I Ehr
hierna brytt.

Ehr snällhet må jag ej med fåfång
ord berömma:

Wij särskilt nog lifwål ibland öf
der om dömma.

Swad

Hwad framsleg de ha giordt som
dylik wägar gädt.
Så blif/NYLANDER, nu hos E-
dra Förmän tiänder;
Samt dit/ Ehr GUD har tänckt/
med heder wacker sänder:
Så har Ehr snällhet då til löön
nog äbro fått.

JOH. GEZELIUS, L F.
Österbothni.

GLARISSIMO PHILOSOPHIÆ
CANDIDATO,
Dn. JOHANNI NYLANDRO.

IN peruestigandis Philosophiæ arca-
nis, a vulgari mortalium cogni-
tione remotioribus, interioribusque ejus
recessibus indagandis, perscrutandisque
mul.

multum magna defudarunt ingenia;
alii variis præjudiciis occupati, alii da-
mnofo innovandi studio laborantes.
Hinc illæ difficultates, quibuscum sem-
per luctata est Philosophia; hinc Phi-
losophorum dissensiones & tot senten-
tiarum divortia emanarunt. Ut ar-
duum, ita vexatissimum esse, quod Tu,
Clarissime Dn. Candidate, in præsen-
tia elegisti argumentum, non ignora-
bit, qui vel prima Philosophiæ limina
salutaverit. Tanto igitur certiores a-
pud cordatiores Tibi pollicearis gratiam,
quanto probatiora & saniora sunt, quæ
in erudita hac demonstras dissertatio-
ne. Mibi vero, quæ Tecum interce-
dit familiaritas, magnumque meum
in Te studium, virtute & eruditione,
amico in Te fœdere conjunctis, exci-
tatum eas ~~in~~ junxere partes, ut hunc
felicissimi ingenii Tui foetum, in pu-
blicam jam jam proditurum lucem,
gratulabunda prosequerer voce. Hoc
vero animi potius candore, quam ver-
borum pompa præstare cupio; sincere

bovens: dignetur Divina providentia,
unica rerum humanarum moderatrix,
Tibi, laboribus Academicis rite exant-
latis, eam in Civitate, cujus originem
ex sanctiori deducis principio adsigna-
re stationem, in qua ad summi Nu-
minis gloriam, Reipublicæ utilitatem,
Tuum ipsius commodum & Tuorum gau-
dium prospere ac fidelit. permanear; donec
eandem cum æterna illa Civitate bea-
tissime commutaveris.

Aboæ, d. 8.

HENR. HELSINGIUS.

Jun. A: 1724.

Wiburg, G.F.

Eidem.

Cum concessa feris sit nulla potentia
mentis,
Qua possint operis rite tenere mo-
dum:

Li.

*Libera cum pariter non sit natura fe-
rina;*

*Hinc ceco nisu, torva Leena ruit.
Inter & armatas, illic furit inter in-
ermes,*

*Bestia, sic damnis mutua damna re-
fert.*

*Non metuit leges justas, nec Judicis
iram.*

*Ausibus in propriis vita Salusque
sibi.*

*Jura negata doces brutis heic, Clare
NTLANDER,*

*Hinc titulos claros, jam tibi musa
parat.*

*Lusit,
ERICUS CAJANUS, Fil.
O. Botbn.*

Eidem.

Jura negare feris novit, qui
jura retexit;
Nam

Nam stupidis leges fas ratioq;
negant.

Non capiunt juris, credas,
moderamina tales,

Nulla quibus virtus nilq;
pudoris inest.

Afferis hoc multis, nimium
dilecte Nylander,

Ergo Tuum cingent laurea
serta caput.

Laurent. Sæggman/
Both.

